

Hjerkinn skytefelt tilbakeføres

Hjerkinn skytefelt på Dovrefjell skal avvikles i løpet av perioden 2005-2008, som del av Stortingets vedtak om etablering av et nytt skytefelt på Østlandet. Stortinget har vedtatt at tilbakeføring av skytefeltet til sivile formål skal gjennomføres på en slik måte "...at man får en betydelig naturvernggevinst, og de arealene som skal innlemmes i framtidige verneområder skal tilbakeføres til en mest mulig opprinnelig naturtilstand".

I en artikkel på de følgende sidene har Dagmar Hagen fra Norsk institutt for naturforskning, NINA, laget en presentasjon av prosjektet.

Nedleggingen av Hjerkinn skytefelt skjer samtidig med opprettelsen av nytt skyte- og øvingsfeltet for Forsvarets avdelinger på Østlandet – Regionfelt Østlandet i Åmot kommune, i et område øst for Rendalen. Dette ble vedtatt i Stortinget 23.3.1999. Bruken av Hjerkinn skytefelt skal reduseres etter hvert som det nye skytefeltet blir ferdigstilt. Hjerkinnfeltet skal være helt avviklet i 2008, mens tilbakeføringen av naturen vil pågå i mange år etter dette. Arbeidet med tilbakeføringen er meget omfattende og total kostnad for Forsvaret for bare den første fasen fram til 2012 er beregnet til over 300 millioner kroner.

Ved fjerning av tekniske inngrep i skytefeltområdet vil en øke arealene med såkalt villmarkspreget natur, dvs. områder lenger unna tyngre tekniske inngrep som veger, kraftledninger osv. enn 5 km, med knapt 200 km². Av de største inngrepene i området er et omfattende vegnett, der ringvegen som går rundt store deler av feltet og vegen inn til Snøheim er de mest omfattende. Tilbakeføringen er planlagt skal foregå i løpet av 15 år, i etapper, der de indre områder med Grøndalen og østre områder mot fjellet Kolla tas først. De ytre deler av veganlegget inn fra Hjerkinn til Stridåbrua vil være nødvendig for arbeidet med tilbakeføringen, og vil være av de siste inngrepene som blir fjernet.

Et svært viktig poeng i diskusjonen om etterbruken av skytefeltet er hensynet til villreinen og de fjelløkosystemer reinen lever innenfor. Villreinen er meget sårbar i forhold til men-

neskelig aktivitet. Norge har et internasjonalt ansvar for å forvalte de siste rester av den europeiske reinen. Dovrefjell, Sunndalsfjella og Rondane er, i tillegg til Hardangervidda og Ryfylke- og Setesdalsheiene, det viktigste leveområdet for villrein. En ønsker å reetablere områdene innenfor skytefeltet som vinter- og vårbeite- og kalvingsområde. Virksomheten på skytefeltet, sammen med forstyrrelser fra omfattende turutfart, særlig på vårvinteren, som vegnettet har åpnet for, har bidratt til at reinen bare i begrenset grad bruker området, selv om dette tidligere har vært viktige områder for reinen i den kritiske vinter- og vårperioden.

Det har vært en diskusjon om videreføringa av Snøheim-anlegget. Snøheim ble bygget som turisthytte av Den Norske Turistforening, DNT i 1952 og het da Reinheim. Anlegget ble overtatt av Forsvaret som ledd i utbyggingen av skytefeltet i 1958. Da Dovrefjell nasjonalpark 3.5.2002 ble vedtatt utvidet til den svære Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark med tilhørende verneområder, ble det lagt til grunn at Snøheim skulle rives.

I 2005 tilrådte imidlertid Miljøverndepartementet overfor Forsvarsdepartementet at Snøheim burde overdras til Den Norske Turistforening. Det ble åpnet for istandsetting av den gamle turisthytta og drift av den som tradisjonell turisthytte under en del forutsetninger. Dette vil i praksis si at det er DNT Oslo og omegn (DNT OO) som har fått tilbudet fra Forsvaret om å få hytta tilbake. En

Skissen viser hvordan en restaurert og utvidet Snøheim kan ta seg ut i 2009, dersom prosjektet blir godkjent og DNT OO får finansiert arbeidene. Tegning: Arkitektkontoret 3 X Bieng.

av forutsetningene er at hytta i utgangs-punktet bare skal drives i sommersesongen, i månedene juli – september. Det er åpnet for at en etter hvert kan vurdere utvidet åpningstid. Hvordan reinen tar opp igjen bruken av skytefeltområdene kan bli viktig for eventuell påskeåpning av Snøheim. Det er også en forutsetning at anlegget skal drives uten vegforbindelse. Det er åpnet for at veganlegg som fortsatt er i behold på restaureringstidspunktet for Snøheim, etter avtale med Forsvaret, kan nyttes til materialtransport mv.

DNT OO har beregnet at en restaurering og utvidelse av Snøheim til en egnet betjent hytte vil komme seg på ca 20 millioner kroner.

Bildet av Snøheim sett fra nordøst slik anlegget ser ut før utbygging. Foto: DNT OO

I sine vurderinger av anlegget forutsetter DNT OO at en i tillegg til å restaurere og bygge om eksisterende hytte, utvider det fra de opprinnelige 54 til 80 sengeplasser. DNT OO tar sikte på i størrelsesorden 3 – 4000 overnattingsdøgn. Anlegget har meget store arkitekturhistoriske kvaliteter som det er forutsetninga skal tas hensyn til ved ombygginger og utvidelse. Våren 2006 fikk DNT OO utredet en ombygging og utvidelse. En prosess ble satt i gang med gjennomgang av planene i forhold til vernemyndigheter på natur- og kulturminnesida og finansiering av anlegget. Dersom dette går i orden, kan den gamle turisthytta igjen være tilgjengelig i 2009, vel 50 år etter at forsvaret overtok den.

Et slikt tilbakeføringsprosjekt for et svært fjellområde er spesielt i internasjonal sammenheng. Det legges fra Miljøverndepartementet vekt på at det skal bli et "utstillingsvindu" for norsk naturvernpolitikk. For norsk og midt-norsk friluftsliv er dette også en unik situasjon. I Midt-Norge er det fra før bare helt begrenset med større sammenhengende villmarksområder i behold. Til nå har fjellene "bak" Snøhetta, med bl.a. Storskrynten, Sør-Trøndelags høyeste fjell, vært de eneste som en ikke greitt har kunnet nå på en god dagstur fra bilveg. Nå vil det flotte Snøhettamassivet og Svånåtindan også bli liggende inne som en del av denne eneste store villmarkskjernen i denne delen av landet. Mens vi i Midt-Norge fortsatt har en rekke flotte fjell som lett vint kan nås på dagsturer, f.eks. på fine vårskitur.